

אלו נערות פרק שלישי בתובות

לב.

עין משפט נר מצוה

יח א מ"י פ"ב מהלכות
נערה הלכה יא טור
א"ע סימן קנז:
יב ב מ"י פ"ג מהל' חובל
ומזיק הל' ד פ"ב
מהל' נערה הל' יא טור
ה"ל סמג עשין ע טור
סמ"ע ח"מ סי' טב
סמ"ע לו:
ב ג מ"י פ"ב מהל' נערה
הל' סמג עשין ע טור
ד א"ע שם:
כא ד מ"י פ"ח מהל'
עדות פלגה ד סמג
עשין קי טור ח"מ סי' לח:

תוספות ר"ד

אמר עולא ל"ק כאן
באחרונה נערה כאן באחרונה
בגרת אחרונה נערה דאיכא
קנס משלם ולא ל"ק.
בגרת דליכא קנס ל"ק פי'
המורה מתני' דהכא
בבערה. ומתני' דמכות
בבגרת. אלמא קסבר
עולא כל היכא דאיכא
מזון ומלקות ממונא
משלם מילקי לא ל"ק
וגמיר לה מחובל בחבירו
ומעדים וזוממין דממונא
פי' משלם ומילקי לא ל"ק. פי'
חובל בחבירו איכא מלקות
בלא יוסף פן יוסיף.
ואמנא משלם בדכתיב רק
שבחו יתן ואפי' אחרו ב'
גמי עדים וזוממין גמי
(במה) מציון דאיכא מזון
דכאשר דמס ומלקות מלא
תענה:

מתני' בלחוסו נערה. דליכא קנס וסבירא ליה דממונא משלם ולא ל"ק והיה דמכות בבגרת דלין לה קנס: **בזושה ופגם.** דגזי קנס הוא דבעינן נערה אבל בזושה ממונא הוא: **ופגם.** כאלו היא שפחה נמכרת בשוק כמה פיסתה מדמיה להשיאה לעבד שיש לרבו קורת רוח היינו כדלקמן (דף מ: ו) והא בבגרת נמי איכא: **בזושה.** שאין לה בזושה ודמים למכור בשוק נמי אין לה: והא **איכא לערא.** דהכי תנן במתניתין ב' המפתה נותן בזושה ופגם וקנס מוסקי עליו האונס שנותן את הנער: **במפוסה.** דלין לה נער כדאמר' לקמן בפירקין (ד' לט: ו) פקחות שבהן אומרות מפוסה אין לה נער: **בניסומה.** שקנסה ובושתה ופגמה שלה: **ומפוסה.** כיון שהכל שלה אין כאן חיוב ממון דהא עבדא מדעתה ואחולי אחלה גביה: **שטטה** לא גרסי'. דבפקחות נמי אין שום חיוב ממון במפוסה יתומה: **קסבר עולא.** דלוקי מתני' דמכות בבגרת ולא אוקמה למתני' דהכא בשלל התרו בו שמעת מינה אפי' אחרו זיה נמי ממונא משלם ולא ל"ק: **חובל בחבירו.** איכא מלקות דלא יוסף (דברים כה) וממונא משלם כדכתיב (שמות כה) שבתו יתן ואפילו אחרו זיה נמי מרבי ליה לקמן בשמעתי' בדהיא לתשלומין: **מה לחובל בחבירו.** דין הוא לידן בזמון שהוא חמור ממלקות שכן יש בו חומר אחר: **שחייב בחמשה דברים.** נזק נער ריפוי שבת ובושת: ואי **ממונא לקולא** הוא. וא"ת ממון קל מן המלקות ואין זו תשובה שהשכנו דכ"ש בעלמא מה זה שחמור להתחייב בחמשה דברים נדון בקלה בשבי חייבין שבהן ק"ו לשאר חייבי ממון הקלין שידונו בזמון הקל איכא למיפדך מה לחובל בחבירו שכן

הותר מכללו כ"ד דיתן רשות לב"ד להלקותו תאמר בשאר חייבי ממון כגון קנס דלונס ומפתה שלא הותרו מכלל כ"ד: **אלא גמר מעדים וזוממים.** כדמה מנינו: **דאיכא ממון.** דכאשר זומם: **ומלקות.** דלא תענה: **ממונא משלם.** לקמן' יליף לה בשמעתי': **שכן אין לריכין התראה.** ונענשין במיתה או במלקות או בזמון ודין הוא שידונו בחמורה כי איכא תרתי: **ואי ממונא קולא הוא.** אשכחן בהן דהקל ודין הוא שידונו בקלה: **שכן לא עשו מעשה.** אלא דביצורא בעלמא מיענשי: **מסרויהו.** כי פרכת מה לחובל בחבירו שכן חייב בחמשה דברים עדים וזוממין ויכחו מה לעדים וזוממין שכן אין לריכין התראה חובל יוכיח וחזר הדין:

תחת

חידוש הוא דביצור גרידא מייחייב דלע"ג דעדים וזוממין נמי דביצוריהו מייחייב מ"מ לא הוי חידוש כולי האי דע"י דבורס היה נפסק אבל צמוציא שם רע לא איתעבד מעשה דצבורא אלא ע"י עדים וכן משמע לקמן (דף נה:) דאפילו עדים וזוממין קנסא אין לוקה ומשלם קנס דלמור ולרבה דלמור לר"מ חידוש הוא שחידשה תורה בקנס מתני' במאי מוקים לה ואמאי לא מוקים לה כר' עקיבא דס"ל צפ' קמל דצ"ק (דף נה.) עדים וזוממין קנסא הוא דלדידיה לא שמעינן דלית ליה מת ומשלם אלא משמע דלין שום חנא דסבר לוקה לוקה ומשלם אלא רבי מאיר לחודי' **אלא קסבר עולא** כר' היכא דאיכא ממון ומלקות משלם מילקא לא צ"ק. וא"ת מנא ליה להש"ס דלמא בעלמא סבר דמילקא ל"ק וממונא לא משלם והכא דוקא הוא דמשלם ממונא דגלי קרא כדאמרין לעיל (דף נט:) נערה נערה הנערה ואין לומר כמו שפירש ר"ת דאי ס"ל דבעלמא מילקא ל"ק ולא משלם הוה ליה לאוקומי מתני' דמכות (דף יג.) נמי בלחוסו נערה ובהתרו בו ומתני' בשלל התרו בו אלא ודאי סבר דבעלמא נמי ממונא משלם ולא ל"ק ולהכי לא הוה מצי לאוקומי מתניתין דמכות בלחוסו נערה דלין זה דיוק דליכא למימר דעולא סבר לה כר"ש לקיש דלא צ"י לשנויי כאן בהתרו בו כאן שלא התרו בו כדאמרין לקמן דלין חילוק לדידיה דלית ליה דחייבי מלקות שוגגין פטורין מן התשלומין בין התרו בו בין לא התרו בו ואי מרבינן לקנס מקרא בלא התרו ה"ה התרו ונראה לר"י דע"כ ס"ל ממונא משלם מילקא לא ל"ק מדמרבינן מחד קרא חייבי לאוין ומחד חייבי כריתות דאי בעלמא מילקא ל"ק דלמא חד לחייבי עשה וחד לחייבי לאוין אע"ג דבעלמא לוקה ואינו משלם י' אבל חייבי כריתות לא משום דבעינן אשה שם בה הויה וכדרכן דלמרי קדושין תופסין בחייבי לאוין:

ט) ונודע פי' ר"ת דדייק דממונא משלם מדפריך בגרת והא איכא בזושה ופגם ומשני בשטטה ולא משני דלוקה ואינו משלם אלא חובל בחבירו ונערה נערה הנהיה ועוד מאי קאמר מנ"ל לעולא ניהא דליף בזושה ופגם מקנס דרבי קרא וכ"ת מקנס לא יליף מקנס וחובל ועדים וזוממים ועוד כיון דלזושת ופגם קאי מאי קאמר בסמוך מה לחובל שכן חייב בדי' דברים אטו בזושה לאו חובל הוא וכמה עיניי חבלות שאין בהן כל ה' דברים כדאמר בהחובל ומיהו ריכ"ס פי' דהכי פריך מה ללאו דחובל שכן פעמים יש בו כל ה' דברים תאמר בלאו דערות אחותך לא תגלה שולעם אין כל ה' דברים ופי' ר"י נראה וי"ל **ואי ממונא קולא הוא.** וא"ת איתגורא איתגור שנידון בקלה דהכי פריך צפרק הנסרפין (פסהדרין דף פא.) גבי מי שנחייב שמי מיתות וי"ל דשאני הכא דחס רחמנא אמתמנא של נחבל: **שכן יש בהן צד חמור.** קשה דל"כ לא נלמד עוד מהלך השוה בשום מקום דלכולהו איכא למיפדך או דל חמור או דל קל ונראה לר"י דהכא פריך הכי שכן יש בהן דל חמור משונה כי היהא דצפרק ד' מיתות (שם דף סו.) מה להלך השוה שבהן שכן משויגין גבי דיין שניא וחרש דהכא חמשה דברים שאין לריכין התראה הוי דל חמור יותר משאר דברים ודל הקל נמי הוי קולא יתירא בחובל שהותר מכללו שמוותר לחובל בחבירו וכן עדים וזוממין לא עשו מעשה הוי קולא יתירא ואפילו למיד' עקימת שפתיס הוי מעשה הא אמרי' בפסהדרין (דף סה: וס) שאני עדים וזוממין הואיל וישנן צרואי' וצפרק כשם (סוטה נט:) יש לפרש נמי דפריך גבי טבול יוס וכלי חרס מה להלך השוה שבהן שכן דל חמור דקרי דל חמור משונה כלי חרס שמטמא בזהירו וטבול יוס נמי יש לפרש בדוחק שקורא דל חמור מה שעשה אב הטומאה בצגוע שלא היה נראה שיהיה שום דבר אב הטומאה אלא אם כן טומאה יושאה מגופו ועוד יש לומר דלד חמור דהתם היינו דליכא למפדך שכן צמיו אב הטומאה דנהי דכלי חרס אינו נעשה אב מן המוס